

Lâ ilâhe illallah dâvâsında izzet ve şefkat

Fırat Bey: “Sâd Sûresinin ikinci âyetini îzah eder misiniz? Ebû Tâlip Cehennem’e gitse de bir nevi husûsî bir saadeti olacağını Hazret-i Üstad müjdeliyor. Bu müjde başkası için de geçerli mi?”

SAD SURESİNİN NÜZUL SEBEBİ

Mekke’de nâzil olan Sâd Sûresi, Peygamber Efendimiz’in (asm) Kureyşlilere “Lâ İlâhe illallah” dâvâsını tebliğde gösterdiği izzet ve sebata karşı, kavminin inat ve temerrüdünü konu alarak başlar.

Ebû Talip hastalandığında Kureyşliler gelerek, “Ey Ebû Tâlip! Sen büyüğümüzsün! Ölüm döşegine düştüğünü görünce, endişe duymaya başladık. Kardeşinin oğlu ile aramızda olup biteni biliyorsun. Onu çağır ve aramızda hakem ol. O bizden ayrılсын, biz de ondan ayrılalım. Artık bizimle uğraşmasın. Bizim dinimize karışmasın.” Dediler.

Ebû Tâlip, hayatı boyunca gözünün nuru gibi koruduğu ve çok sevdiği yeğeni Sevgili Peygamberimize (asm) haber gönderdi.

Peygamber Efendimiz (asm) geldi; Ebû Talib’in yanındaki boş yere geçmek isteyince, Ebû Cehil beklenmedik bir sıçrayışla boş yere kendisi geçti ve Sevgili Resul (asm) kapının yanında kaldı.

Ebû Talip: “Yeğenim, bunlar seninle hesaplaşmaya gelmişler!” dedi.

Allah Resulü (asm): “Ey amcacığım! Ben onları öyle bir kelimeye davet ediyorum ki, eğer davetime icabet etseler Araplar onlara boyun eğecekler; Arap olmayanlar onlara cizye verecekler!” buyurdu.

Kureyşlilerin içi bir an ferahladı. Yüzlerinde sevinç dalga dalga yayıldı. Heyecanla atıldılar: “Babanın aşkı için ondan fazlasına da geliriz! Nedir o kelime?” dediler.

Allah Resûlü (asm): “Lâ İlâhe illallah deyiniz.” Buyurdu.

Sözünü daha bitirmeden orada bulunanların hepsi elbiselerini dövmeye ve çırpmaya başladılar. Telaşla: “Ya Muhammed! Sen ilahlarımızı bir tek ilah yapmak istiyorsun? Şaşıyoruz sana!” demeye başladılar. Sonra da, birbirlerine: “Bu adam, sizi istemediğiniz şeye çağırıyor. Gidin, Allah sizinle onun arasında hükmünü verinceye kadar atalarınızın dininde direnin.” Dediler ve dağıldılar.¹

Sâd Suresinin ilk yedi ayetinin nüzul sebebinin bu hâdise olduğu rivayet edilir.² İlk iki ayetin mealı şöyledir: “Sâd. Öğüt veren Kur’ân’a and olsun ki, inkâr edenler gurur ve ayrılık içindedirler.”³

KÜFÜR AYIRICI İMAN BİRLEŞTİRİCİDİR

Bu ayetlerde inkâr ehlinin gurur, tekebbür, büyüklenme ve kibirlenme içinde oldukları beyan edilmekte; “küfür” sıfatının, ayrılık ve şikaka neden olduğuna dikkat çekilmektedir. Zaten nüzul sebebi olan hâdisede inkârcıların kibir ve şikakları meydandadır.

İnkârın tekebbür ve şikak nedeni olduğunu vurgulayan ayetler, mefhum-u muhalifiyle de ehl-i iman için gurur ve ayrılıkların yanlışlığına dikkat çekmektedirler.

Çünkü iman birleştiricidir.

Ehl-i imanın kâfirlere karşı izzet içinde ve güçlü olmalarını isteyen Kur’ân; birbirlerine karşı alçak gönüllü ve merhametli bulunmaları lüzumunu önemle vurgular.⁴

CEHENNEM İÇİNDE HUSUSÎ CENNET

Ebû Tâlib’in, Peygamber Efendimizin (asm) risâlet görevini değil; şahsını ve zatını pek ziyade sevdiğini beyan eden Bediüzzaman, O’nun o şahsî ve ciddî şefkatinin Cenab-ı Hak katında zayı olmayacağını bildiriyor. Binaenaleyh inkâr ve inada değil, hicap ve asabiyet-i kavmiye gibi olumsuz hislere dayanarak makbul bir iman getirmeye muvaffak olamayan Ebu Talib’in Cehennem’e gitse bile, hasenatına mükâfat olarak Cehennem içinde bir nevi hususî Cennet’i olacağını kaydediyor.⁵

Cehennem içindeki hususî Cennetin keyfiyeti ve tanzimi hiç şüphesiz Cenab-ı Hakk’a aittir. Ancak kişinin Cehennem’de ameline uygun bir tabakada bulunacağını, her tabakanın azap değerinin bir diğerinden farklı olacağını; Cenab-ı Hakk’ın bazı has kullarının azabını Cehennem içinde de hafifleteceğini rivayetlerden öğreniyoruz. Cenab-ı Hakk’ın hikmeti ve adaleti umumi olduğuna göre, bu müjdenin de umumî olduğunu ummak kulluğa daha münasiptir.

Emir ve takdir hiç şüphesiz Cenab-ı Hakk'ındır.

Dipnotlar:

1 İbni Hişam, Sîre, 2/57

2 Elmalılı M.H.Y., Hak Dini K.D., 4083

3 Sâd Sûresi: 1-2

4 Fetih Sûresi: 29; Mâide Sûresi: 54

5 Mektûbât, s. 375